

Oude(re) verhalen

OJ Frère

Inhoudsopgave

Reisplanner	3
Bij de Tenellaplas.....	4
De boot van Klaas.....	6
Blik vol	8
Hondjes	9
Fillers	10
Van het houtje	11
O sole mio	13
Kunst.....	14

Reisplanner

Het klinkt alsof ik een bejaarde geworden ben en natuurlijk ben ik dat ook gezien mijn leeftijd, maar zo nu en dan word ik bevangen door een kinderlijke verbazing.

Ik gebruik al jaren internet, heb een eigen website, heb al bijna twintig jaar geleden geëxperimenteerd met digitaal lesmateriaal voor mijn studenten, maar ik vind het nog steeds vreemd dat je via een telefoon de stem kunt horen van iemand die zich vele kilometers van je vandaan bevindt. En dan hebben we het er nog niet eens over dat je hem of haar zelfs kunt zien!

Dit weekend krijgen we bezoek van een oude schoolvriendin die tegenwoordig in Maastricht woont. Zij appte mij haar aankomsttijd maar had het verkeerde eindstation gekozen. Haarlem Spaarnwoude is op zaterdag onhandig vanwege de vertrektijd van de bus. Dus ik berichtte dat ze beter naar Haarlem kon komen, ook al omdat ze dan de intercity zou kunnen nemen. Helaas werkte haar telefoon niet goed. Paniek alom. Met wat kunstgrepen kwam het contact toch tot stand. Voor alle zekerheid gaf ik ook nog maar even de gegevens uit de reisplanner van de NS door. Ik keek hoe vaak de trein zou stoppen en ineens viel me op dat je kunt zien hoe hard hij rijdt. Bovendien werd medegedeeld dat er zich een stiltecoupé in bevindt en dat de wifi werkt. De hoge waarderingcijfers voor de spoorwegen zijn dus volkomen terecht.

Zojuist heb ik kunnen constateren dat onze vriendin zich bevindt ter hoogte van Heythuysen (NB) en zich met een snelheid van 125 km/h (sorry, 127) richting Haarlem spoedt.

Dat moet wel een gezellig weekend worden.

2020

Bij de Tenellapas

Mijn familie van moeders kant had vanaf kort na de oorlog tot in de jaren zestig de gewoonte om 's zomers een paar weken een huisje te huren bij de familie de Vries in Oostvoorne. We gingen er heen met de stoomtram, bijgenaamd "de moordenaar", die van de Rosestraat via de Putselaan, waar wij woonden naar Oostvoorne reed. Het waren hele familiebijeenkomsten op het erf van de Vries.

Toen we vandaag vanuit Rockanje een duinwandeling maakten kwamen allerlei herinneringen boven. Hoe mijn vader dubieuze grapjes maakte over het Quackjeswater, waar ik overigens als kind niets van begreep, aan de "Tante Alie-plasjes" waar mijn oudtante nog eens overheen is gedragen en aan de mulle zandpaden waar mijn zus en ik, 8 en 10 jaar oud, als trekpaarden fungeerden voor de kinderwagen met babybroer Henk er in. Herinneringen aan de lang vervlogen tijd van zestig jaar geleden. In de Tenellapas groeien nog steeds de waterlelies, alleen de grote karpers die je kon voeren met stukjes brood ontbraken. In gedachten hoorde ik het zuigende, smakkende geluid waarmee zij het aangeboden verorberden. Tegenwoordig wordt het water geflankeerd door een bezoekerscentrum, een parkeerterrein en een horeca gelegenheid. Het terras was redelijk bezet en in het kader van de corona-maatregelen werden de bezoekers verzocht hun handen te reinigen met behulp van een pompje met handgel. Hoe ik ook pompte, er kwam niets uit. We zijn gaan zitten en ik heb gekeken hoe bijna iedereen die na ons kwam vergeefs op het knopje drukte en daarna toch wrijvende bewegingen met zijn of haar handen maakte. Eén meneer keek om zich heen en veegde omstandig zijn nog droge handen af aan de keukenrol die er stond. Ik heb de eigenaar van de zaak verteld dat de handgel op was. Hij schoot in de lach toen ik vertelde over het nep handen wassen van de bezoekers. "Ja, leuk is

dat hè, hoe mensen zichzelf kunnen belazeren” was zijn plat Rotterdamse reactie.
Kijk, dat soort directheid mis ik een beetje in Haarlem.

2020

De boot van Klaas

In 1958, ik was toen 8 jaar oud, kochten mijn ouders een drogisterij in Capelle aan den IJssel. De vorige eigenaar, Klaas van Erkel, plaatselijk bekend als “Klaas de pinkpil” stopte als middenstander en maakte van zijn hobby zijn beroep: hij ging in de postzegelhandel. Wij betrokken de woning boven de winkel en met de vorige eigenaar werd de overeenkomst gesloten dat zij bij ons in mochten blijven wonen tot een ander huis was gevonden. Dat betekende dat wij, dat wil zeggen mijn vader, moeder, zusje en ik, introkken bij een gezin met drie kinderen. Deze situatie heeft, in de toenmalige woningnood, drie jaar geduurd. Intussen werden we bijna wekelijks vergast op ideeën voor verhuizing van het gezin van Erkel. Het meest tot de verbeelding sprekende plan was dat van een oude zolderschuit in de IJssel in Moordrecht. Uiteindelijk is ook dat niets geworden. Men verhuisde naar een nieuwbouwflat op het Meidoornveld.

Intussen bleef de boot in Moordrecht onbewoond. Met mijn ouders fietste ik op zondag vaak langs de “boot van Klaas” zoals mijn vader hem gedoopt had. Hij lag in het slik tegen de dijk aan langzaam te verrotten. In de tientallen jaren die zijn gevolgd heb ik dat proces gade geslagen. Na een tijd was het dek verdwenen en herinnerden alleen de als een lamsrack omhoog stekende spanten aan het eens zo trotse vaartuig. Toen ik een jaar of zes geleden met mijn eigen boot van Gouda naar Rotterdam voer zag ik alleen een eilandje liggen, begroeid met wilgentakken en een wilde gele bloemenpracht. Van de boot van Klaas was niets meer over.

Dit alles kwam bij mij boven toen ik een bericht van Joyce Roodnat zag op Facebook. Zij postte foto's van de wilgenboten van kunstenaar Jan van Schaik. Ik heb jammer genoeg nooit een beeldreportage gemaakt van de boot bij Moordrecht.

Of het eilandje er nog ligt? Ik ga binnenkort eens kijken.

2020

Blik vol

Zaterdagmorgen in de Haarlemmerhout. Ollie, het hondje, blijft zoals gewoonlijk weer een flink stuk achter. Op het kruispunt, waar twee jaar geleden tijdens de zomerstorm een flink aantal oude eiken is ontworteld moet ik tussen de meiden door die hier ieder weekend aan hun conditie werken. Het zijn er een dozijntje of zo. Allemaal voorzien van een strakke legging in modekleuren, een hoodie, smetteloze witte sportschoenen en een blonde paardenstaart. Allemaal tussen de vijftwintig en dertig en in lengte variërend van 1,75 tot 1,80. Ik groet vriendelijk en loop door hun midden. Ollie komt aanrennen, snuffelt even en volgt. We zetten het uitlaatrondje voort. Even later stuiten we op de tweede groep.

Waar kun je ze kopen, die blikken Noordse slanke damesmeisjes? Ze blijken geleverd te worden in twee variëteiten: zwanger en strak. Bij de ene soort hoort een bakfiets met het opschrift "Mom to be", op de andere Babboe staat: "BBB". Bij deze vervoermiddelen hoort dan weer een iets oudere paardenstaart die voor pylonen, matjes, touwen, ballen en elastieken heeft gezorgd en dingen roept als: "kom op meiden, nog vijf, vier, drie, twee, goedzooooo!"

Als we Nurks in de Hout zijn gepasseerd en richting Dreefzicht lopen worden we ingehaald door twaalf wippende staartjes en een elektrische fiets. Onderweg naar hun eigen bakfietsen.

2019

Hondjes

Minimaal twee keer per dag maak ik een wandeling met Ollie, onze ruwharige Jack Russell. 's Morgens langs het kinderdagverblijf de Haarlemmerhout in en in de avond om de flat heen en dan nog een stukje over de Wagenweg. Tijdens het ochtendrondje groeten en besnuffelen we iedere keer weer dezelfde honden en eigenaren. Na een tijdje ga je ze bij naam kennen. Leo met zijn Thijs, onze oude bureu die verhuisd zijn naar de andere kant van de Hout. Jocelyn met haar Louis, een Griekse bastaard die pendelen tussen een eiland in de Egeïsche Zee, waar zij een huis heeft en Haarlem. En natuurlijk Truus met Coco, de hartsvriendin van Ollie. Heel langzaam leer je de geschiedenis kennen van de mensen. Dat Ben, die altijd de honden van zijn dochter uitlaat gek is op zijn motorbootje en dat Rob, die wandelt met Bram, de labrador van zijn dochter zijn auto heeft verkocht omdat zijn ogen achteruit zijn gegaan. Soms passen we de wandelingen op elkaar aan en lopen we gezellig te keuvelen, andere ochtenden zeggen we alleen gedag en gaan ons weegs. Niets moet, heel veel kan.

Het hebben van een hond heeft door het verplichte uitlaten als voordeel dat je meteen aan een goede lichaamsbeweging komt. En je komt nog eens iemand tegen. Zo ook de andere Rob met zijn kleine anonieme zwarte hondje die mijn steevast begroet met "Dag Gert!".

Ik laat dat maar zo.

2019

Fillers

Vandaag heb ik ruzie gehad met een dame van een schoonheidssalon.

Niet dat ik daar langs ben gegaan, ik ben tevreden met mijn uiterlijk. Ik besef namelijk, in tegenstelling tot de klanten van het etablissement, dat de tijd en het leven hun sporen nalaten en dat je daar blij mee moet zijn. De bierkaai is tenslotte niet te bevechten.

De salon in kwestie had een aanbieding (ik citeer): "Liprand vullen (contouren aanbrengen) nu voor 60€" Ze hadden na een "intensieve lesdag ... de basics geleerd van fillers in de lippen". De behandeling werd aangeboden voor een derde van de prijs met de waarschuwing in een PS bij de advertentie: "de actie is voor ons om meters te maken en stopt als we dat voldoende hebben gedaan".

Ik ben natuurlijk een cynische oude man, maar ik vind het gevaarlijk dat bedrijfjes op een dergelijke manier kunnen opereren. Toen ik hier op Facebook, waar ik bovenstaand opmerkingen was tegen gekomen, reageerde, kreeg ik een boos bericht van de eigenaresse. Waar ik me mee bemoeide en dat deze mededeling toch alleen was bedoeld voor haar "klantdinetjes".

Ik heb het voor kennisgeving aangenomen.

Ik heb diep gezocht.

En ik ben weer een stukje cynischer geworden.

2018

Van het houtje

Gelovigen, ik begrijp niets van ze. En dan maakt me het niet uit of ze in een kerk of moskee hun geloof belijden of tamtammend rond een vuur huppelen. Dat laatste heeft trouwens nog wel iets vrolijks. Die vrolijkheid is bij andere godsvruchtige uitingen meestal afwezig. Vooral Franse dorpskerken wekken bij mij angstgevoelens op. Meestal is het er somber en hangen ze vol met sadistische schilderijen en beelden van streng kijkende mannen in een jurk.

Deze regel wordt bij mijn weten maar bevestigd door één uitzondering: het kerkje van Ste. Marine aan rivier de Odet in Bretagne. Daar staat een beeldje van Maria die zoon Jezus de borst geeft. Hij heeft geen broekje aan, laat staan een luier. Maar zoals gezegd, ik denk dat dat een unicum is.

Hoe ver de invloed van geloofsregels kan gaan is me een jaar of vijftien geleden duidelijk geworden toen ik in gesprek kwam met een islamitische studente van me. Ze vertelde me dat ze van haar geloof niet op zwemles mocht, omdat daar haar "dingetje" wel eens kapot van kon gaan en dan kon ze niet meer trouwen. Ik kan me niet meer herinneren waar ik het meest verbaasd over was, haar openhartigheid over zoiets intiems of de kortzichtigheid van de regel.

Afgelopen voorjaar is er in de Nieuwe Sint Bavokerk in Haarlem een mis geweest waar vijfenzeventig motorrijders van de Coast Riders Chapter aanwezig waren. Na afloop reden de Harleys in colonne onder de poort van de basiliek door. Daar werden ze natgespetterd door de pastoor die zich voor de gelegenheid had voorzien van een vochtige pleeborstel. Het werd uitgelegd als zegening, een bevestiging van de band tussen motorrijder en de Heilige Stoel.

Mijn eerste gedachte was dat er misschien commercie in het spel was in de vorm van een wietplantage in de crypte. Toen besepte ik dat ook dat getuigde van een zeer bekrompen wereldbeeld.

2018

O sole mio

Iedere morgen, wanneer de veerboot naar Christiansø op het punt van vertrekken staat komt er een koor bijeen op de pier. De begeleiding wordt verzorgd door een man met een viool. Wie de leden van het koor zijn is niet helemaal duidelijk. Het lijken toeristen. Sommigen in korte broek, aan aantal met een rugzak. Sommigen hebben een gebonden tekstboek bij zich, anderen zingen de tekst van een papiertje. En echt geschoolde stemmen zijn het ook niet. Het klinkt vrolijk, maar wat ze zingen weet ik niet. Even heb ik nog gedacht aan een evangelisatiegroep, maar daarvoor werd er na afloop te hard geapplaudisseerd van de boot en van de kade.

Gisteren werd het concert besloten door een dame met een klassieke zangopleiding. Met een zuivere sopraan zong ze O Sole Mio. Luid gejuich was haar deel. Tot ieders verbazing klonk daarna vanaf een Duits jacht twintig meter verderop een baritonstem die, even geschoold, een mannelijke versie van hetzelfde lied ten gehore bracht. Het galmde over de haven. De Duitser had het verwijderen van zijn zeilhoes onderbroken om ons allemaal spontaan toe te zingen. Na het applaus ging hij door met zijn werk. Normaal houd ik niet van klassieke zangstemmen, maar hier maak ik toch een uitzondering.

2013

Kunst

Aan de tafel naast me zit een groot dichter.

Hij dicht, hij heeft er driekwart van de tafel voor nodig. Zo nu en dan wordt door het meisje naast hem een glas wijn naar zijn lippen gebracht. De overburen praten zachtjes om zijn concentratie niet te storen. Voor de menukaart heeft hij geen belangstelling, men bestelt maar iets, hij scheidt KUNST. De borden en schalen worden half over elkaar heen op het andere deel van de tafel gezet. Het gezelschap eet en probeert geen lawaai te maken met hun vorken. Regelmatig wordt hem ook een hap in zijn mond gestopt.

Plotseling schudt hij zijn hoofd of hij wakker wordt en legt zijn pen neer. Hij pakt het schrift waarin hij altijd de eerste versies noteert op en gaat achterover zitten. De anderen leggen mes en vork neer en kijken hem verwachtingsvol aan. "Jullie komen er ook in voor" zegt hij. De spanning stijgt. Dan begint hij ritmisch een aantal meisjesnamen voor te lezen.

Aan de tafel naast me zit een groot dichter.

1985